

Pere Martí és professor de llengua i literatura. Col·labora en diversos mitjans de comunicació en temes relacionats amb la docència i com a crític de literatura infantil i juvenil. És també assessor literari d'una coneguda editorial. Ha fet diverses traduccions. Com a escriptor, es va donar a conèixer amb la novel·la *En Grisè*.

Escrit amb un llenguatge ric i àgil, *Les tortugues de l'àvia* és una bona combinació d'aventura, d'intriga, de joc i d'humor. Seguint la línia de les seves obres anteriors, *En Grisè*, *La nena que va pintar els cargols* i *En Grisè aventurer*, els animals hi tenen un paper considerable.

El llibre va acompanyat d'unes enriquidores il·lustracions del reconegut il·lustrador Francesc Salvà.

En *Les tortugues de l'àvia* l'argument gira al voltant d'un grup de quatre amics companys d'escola, que es constitueix en colla, la colla de l'Arca, per tal d'estudiar, protegir i defensar els animals.

Com en el conte *L'arca de Noè*, de Pere Calders (i Rossinyol, ens recorda un dels nens protagonistes, en Ramon, que ho sap perquè li ho ha explicat el seu pare...), només poden ser de la colla de l'Arca aquells qui tenen el nom o el cognom d'animal. Cal remarcar aquí la voluntat literària de l'autor de fer de *Les tortugues de l'àvia* una novel·la de colla: els membres de l'Arca s'il·lusionen en imaginar que són com els protagonistes de la Patrulla dels Castors o dels Cinc d'Enid Blyton...

Les tortugues, com els cargols i els gats, són animals propers a la realitat que viuen els nens. Pere Martí vol acostar el jove lector a l'entorn més immediat, en aquest cas, a l'àmbit natural mediterrani, que el nen pot conèixer més directament. De manera que els protagonistes, veritables aprenents d'ecologistes, bandejaran determinats projectes més o menys exòtics per centrar-se en la protecció d'una espècie autòctona en perill d'extinció, la tortuga mediterrània. El llibre ofereix dades, informacions, sobre l'esmentada espècie, que els protagonistes s'han afanyat a buscar i a consultar per tal de complir amb les normes de la colla que ells mateixos han creat.

Les tortugues de l'àvia es pot incloure en el corrent realista de la literatura infantil i juvenil, en què tot allò que hi passa forma o podria formar part de la vida de cada dia de molts nens i nenes. Però no es tracta de cap manera del realisme crític, que presenta la realitat fins i tot en els aspectes més durs i que considera la lectura, entre altres coses, com una forma d'ajudar a superar les situacions difícils que la vida de cada dia pot suscitar.

No. La intenció de l'autor és precisament de presentar i valorar la vida quotidiana, l'aventura innocent i plena de bona fe d'una colla de nens que s'il·lusionen per les coses, per conèixer, explorar i jugar

Un llenguatge ric i àgil

Pere Martí i Bertran,
Les tortugues de l'àvia,
Editorial Cruïlla,
col·lecció «El vaixell de vapor»,
sèrie taronja,
Barcelona 2001.

a fer de grans. Això no vol dir que no se'ls pugui plantejar alguna dificultat de tipus més personal.

Es tracta, en paraules de l'autor, d'un *realisme humanitzat*: els nens d'aquestes edats (el llibre es recomana per a lectors a partir de nou anys) tenen dret a viure moments de felicitat i a veure que aquesta felicitat és possible sense necessitat ni de grans aventures ni de grans perills o fantasies...

A través de la narració de les peripècies que viu la colla de l'Arca per tal de tirar endavant el seu projecte de defensar i respectar els animals, l'autor perfila un món de valors *tradicionals* que no s'ha pas de trobar en contradicció amb el que considerem habitualment com a món *modern*. En una paraula, l'autor afirma un model de vida que és també vigent, que existeix, i que reclama, per dir-ho d'alguna manera, com les tortugues, el seu dret a l'existència plena i normal; un món en què prevalen les relacions familiars estables, la presència activa i afectiva, valorada i respectada, dels avis, la referència i la vivència de la religió, el valor de l'amistat, l'amor i la protecció de la naturalesa, el plaer del joc, el gust per aprendre per part dels infants, la riquesa de la llengua com a tresor a viure i a transmetre...

Com les obres anteriors, *Les tortugues de l'àvia* inclou un seguit de valors literaris i lingüístics que es volen transmetre al

lector. Pere Martí ha escrit un text amb un treball de llenguatge molt acurat, ple de vocabulari sobre la vida rural, de locucions i de frases fetes, algunes pròpies de la llengua oral, perfectament integrades en la narració. La novel·la mostra la voluntat de fer viva la gran riquesa lingüística que tenim, però que cada vegada queda més lluny del repertori verbal de bona part dels nois i noies d'avui. El lector hi pot endevinar la passió de l'autor per la llengua, per la literatura.

En fi, una novel·la ben escrita i ben pensada que contrasta amb als darrers grans èxits editorials protagonitzats per herois extraordinaris. En aquest cas, els protagonistes són uns nens i nenes ben propers als joves lectors. ♦

M. Carme Salvadó

